

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filozofie
Anul universitar 2009 - 2010
Semestrul III

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Securitatea documentelor

Codul: HES2106

Numărul de credite: 6

Locul de desfășurare: Facultatea de Istorie, Catedra de Istorie Contemporană și Relații Internaționale

Programarea în orar a activităților: 2 ore curs și 1 ora seminar pe săptămână

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: dr. Ioan Drăgan

Informații de contact: ioan.dragan@gmail.com

Ore de audiență:

III. Descrierea disciplinei:

Cursul își propune cunoașterea și însușirea de către studenți a elementelor teoretice, legislative și practice în domeniul creării, gestionării, conservării și utilizării documentelor și arhivelor, neclasificate și clasificate, pe suport tradițional și pe suport electronic.

Vor fi prezentate și analizate toate aspectele ținând de cele trei noțiuni fundamentale ale temei: informația, documentul, arhiva. Se va marca stadiul actual al științei și practicii arhivistice, caracterizat prin emergența unei noi paradigme. Documentul și arhiva tradițională vor fi urmărite sub aspectele securității lor fizice, adică a suportului, și de conținut, al informației. O parte importantă este asigurată documentului și arhivei electronice, cu multiplele aspecte ale secretizării și riscurilor lor. Cursurile se bazează pe bibliografia cea mai recentă, pe documentele europene și legislația românească. Toate cursurile vor fi centrate pe practica și teoria românească, confruntată permanent cu exemple ilustrative din practica și teoria internațională.

Cursul se desfășoară pe durata a 100 de minute și presupune îmbinarea metodelor tradiționale (prelegerea) cu cele interactive (prezentări scurte și studii de caz, pe probleme particulare, cu antrenarea studenților, pe baza unui text redactat sau ca prezentare liberă). Aceste metode își propun să dezvolte abilitățile de comunicare academică, capacitățile de interpretare, evaluare și comparare a practicilor în domeniul administrării arhivelor. De asemenea, prin gestionarea unei bibliografii în principalele limbi moderne se are în vedere facilitarea accesului studenților la textele și lucrările de sinteză semnificative ale domeniului.

IV. Bibliografia obligatorie (max. 6 titluri):

1. *Legea Arhivelor Naționale, nr. 16/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.71 din 9 aprilie 1996*

2. *Report on archives in the enlarged European Union. Increased archival cooperation in Europe: action plan*, European Communities, 2005
3. Charles Kecskemeti, Ivan Szekely, *Access to archives. A handbook of guidelines for implementation of Recommendation no R (2000) 13 on a European policy on access to archives*, Council of Europe, 2005
4. *Management pentru viitor. Biblioteci și Arhive*, Cluj-Napoca, 2000 (Bibliotheca Bibliologica, Serie nouă 21).
5. *La pratique archivistique française*, Paris, Archives Nationales, 1993, 630 p.
6. *Modern Archives Administration and Records Management: A RAMP Reader/ Techniques modernes d'administration des archives et de gestion des documents: Recueil de textes*, Paris, UNESCO, 1985. 587 p. http://www.unesco.org/webworld/portal_archives/pages/ keyword: RAMP Studies

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

Videoproiector, calculator, baze de date BCU.

VI. Planificarea/Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Nr. crt./ Săptămâna	VII. Tematică	Concepte de bază	Bibliografie obligatorie	Obligațiile studenților (lecturi, teme, lucrări)
Săptămâna 1.	Noțiuni introductive	<i>informație, act, document, nomenclator, arhivă, fond arhivistic, colecție arhivistică, arhive publice, arhive secrete</i>	Aurelian Sacerdoțeanu, <i>Arhivistica</i> , București, 1970, p. 12-16; <i>Dicționar al științelor speciale ale istoriei</i> , București, 1982, passim; Richard Pearce-Moses, <i>A Glossary of Archival and Records Terminology</i> , The Society of American Archivists, Chicago, 2004, passim. www.archivists.org	lecturi
Săptămâna 2.	Arhivistica în pragul mileniului trei. Spre o nouă paradigmă	<i>arhivistica, știința informației, document electronic, metadata</i>	Terry Cook, <i>Archival Science and Postmodernism: New Formulations for Old Concepts</i> , in "Archival Science", vol. 1, no. 1 (2000): 3-24; Theo Thomassen, <i>The development of archival science and its European dimension</i> , în <i>The Archivist and the Archival Science. Seminar for Anna Christina Ulfsparré 10-11 February 1999 at the Swedish National Archives</i> , (Lund, Landsarkivets, 1999), pp. 75-83.	lecturi
Săptămâna 3.	Informație și context. Nașterea documentului	<i>Informație, suport, context, creator de arhivă</i>	<i>Instrucțiuni privind activitatea de arhivă la creatorii și deținătorii de documente</i> , Arhivele Naționale, 1996; H.M Gladney, <i>Digital preservation in a national context</i> , in <i>D-Lib Magazine</i> Jan/Feb 2007, vol. 13, No. 1/2, http://www.dlib.org/dlib/january07/gladney/01gladney.html	lecturi,
Săptămâna 4.	Secretariatul și arhiva	<i>Secretariat, registratură, inventar arhivistic, ciclul de viață al documentelor</i>	Laurențiu Mera, <i>Îndreptar arhivistic</i> , ediția a II-a, Cluj-Napoca, 2002, p. 15-42;	activitate practică
Săptămâna 5.	Securitatea fizică a documentelor tradiționale	<i>Păstrare, conservare, depozit de arhivă, factori de risc, conservare preventivă</i>	<i>La pratique archivistique française</i> , sous la direction de Jean Favier, Daniele Neirinck, Archives Nationales, Paris, 1993, p. 467-496; Storey, Richard, A.M. Wherry, J.F. Wilson, <i>Three Views on Security</i> , în "Journal of the Society of Archivists", Vol. 10, Number 3, July 1989, p.108-114. H. Forde,	lecturi,

			<i>Preservation and conservation of documents; problems and solutions</i> , Janus, 1998, nr. 1, p. 32-48; F. Oprea, <i>Controlul factorilor de degradare a documentelor și măsurile de igienă a arhivelor în depozit</i> , RA, 1989, nr. 2, p.221-226;	
Săptămâna 6.	Acces și restricționare la informația de arhivă	<i>Acces liber, acces restricționat, protecția datelor personale</i>	Angelika Menne-Haritz, <i>Access – the reformulation of an archival paradigm</i> in "Archival Science", nr.1, 2001. p. 57–82; <i>Recommendation no R (2000) 13 of the Committee of Ministers on a European policy on access to archives</i> , Council of Europe, 2005 C. Feneșan, <i>Arhivele Naționale ale României în contextul societății moderne</i> , Revista de Arhivistică, 1998, nr. 1-2; <i>Recomandarea Rec(2002)2 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei către statele membre privind accesul la documentele publice</i>	lecturi, teme
Săptămâna 7.	Managementul documentelor clasificate	<i>Secret de stat, secret de serviciu, documente confidențiale</i>	Hotărârea Guvernului nr. 781/2002 privind protecția informațiilor secrete de serviciu; LEGEA nr. 182 din 12 aprilie 2002 privind protecția informațiilor clasificate; Hotărârea Guvernului nr. 585 din 13 iunie 2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România ; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 153 din 7 noiembrie 2002 privind organizarea și funcționarea Oficiului Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat ; Laurențiu Mera, <i>Îndreptar arhivistic</i> , ediția a II-a, Cluj-Napoca, 2002, p. 97-117;	Lecturi, teme
Săptămâna 8.	Recuperarea documentelor deteriorate	<i>Restaurare, copie de substituție</i>	Florea Oprea, <i>Principii de bază ale restaurării documentelor istorice</i> . In "Revista Arhivelor". nr.4 (1994), p. 347-352; <i>La pratique archivistique française</i> , sous la direction de Jean Favier, Daniele Neirinck, Archives Nationales, Paris, 1993, p. 499-512; Laurențiu Mera, <i>Îndreptar arhivistic</i> , ediția a II-a, Cluj-Napoca, 2002, p. 139-150;	Lecturi, teme

Săptămâna 9.	Suportul electronic și implicațiile sale	<i>Support electronic, digitizare</i>	H. Hofman, <i>Dealing with electronic records: intellectual control of records in the digital age</i> , Janus, 1998, nr. 1, p.153-163; <i>Metadata in Digital Preservation</i> , ERPANET Training Seminar, Final Report, Marburg, September 3-5, 2003 www.erpanet.org .	Lecturi, exerciții practice
Săptămâna 10.	Ciclul de viață al documentelor electronice	<i>Confidențialitatea, autorizarea, contabilizarea, integritatea, autentificarea, non-repudierea</i>	International Council on Archives, Committee on Electronic Records. <i>Guide for Managing Electronic Records from an Archival Perspective (ICA Studies Series 8)</i> . Paris, 1997.	Lecturi, exerciții practice
Săptămâna 11.	Controlul accesului la documentele electronice	<i>Proprietatea asupra documentelor electronice, managementul identității, elemente de autentificare și autorizare, clasificarea documentelor, metode de control al diseminării, auditare</i>	<i>Legea nr. 455 /2001 privind semnătura electronică, publicată în Monitorul Oficial nr. 429 din 31 iulie 2001</i>	Lecturi, exerciții practice
Săptămâna 12.	Confidențialitate și integritate în mediul digital	<i>Stenografie, criptografie, infrastructura de chei publice (PKI), autentificarea documentelor electronice, semnatura digitala, persistenta</i>	<i>Guidelines for the Preservation of Digital Heritage</i> , UNESCO, Information Society Division, 2003 www.unesco.org/webworld/mdm	Lecturi, exerciții practice
Săptămâna 13.	Securitatea documentelor electronice. Riscurile, prevenirea și combaterea lor	<i>Managementul riscurilor</i>	<i>Risk Management of Digital Information:</i> http://www.clir.org/pubs/reports/pub93/risk.html	Lecturi, exerciții practice
Săptămâna 14.	Standarde și legislație privind documentul electronic	<i>Dreptul de autor, protejarea proprietatii intelectuale, documentul electronic ca proba in justitie</i>	<i>Legea nr. 135/2007 privind arhivarea electronică</i>	Lecturi, exerciții practice

VII. Modul de evaluare:

- 30% activitatea în cadrul seminarului
- 70% examinare orală (masteranzii vor susține un referat pe temele indicate în cadrul seminarului)

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

- referatele vor trebui să conțină aparat critic după modelul Academiei Române și o bibliografie finală minimală (5-7 titluri).
- Folosirea fragmentelor din lucrările utilizate în bibliografie, fără citarea sursei se consideră tentativă de plagiat și se sancționează prin anularea dreptului studentului de a participa la examinarea finală din sesiunea de iarnă.
- Prezența obligatorie la minim 70% din seminarii. Absența la mai mult de 4 seminarii presupune fie notarea cu 4 (patru) a activității de seminar, fie elaborarea unui eseu suplimentar pe temă dată.
- consecințele cazurilor de fraudă la examen: nepromovarea examenului;
- rezolvarea contestațiilor: termen de 24 de ore de la data încheierii examenului final.

IX. Bibliografie opțională:

1. *Guidelines on Preservation and Conservation Policies on the Archives and Libraries Heritage / Principes directeurs pour l'élaboration de politiques de conservation et de sauvegarde du patrimoine archivistique et bibliothéconomique*, Paris, UNESCO, 1990. 40 p. http://www.unesco.org/webworld/portal_archives/pages/ keyword: RAMP Studies
2. Aurelian Sacerdoțeanu, *Arhivistica*, București, 1970, 330 p

Surse de Internet:

Consiliul Internațional al Arhivelor : www.ica.org

Portalul Arhive al UNESCO : http://www.unesco.org/cgi-bin/webworld/portal_archives/cgi/page.cgi?d=1